

Appendix Miljörum

Vägledning för ny- och ombyggnation av miljöhus och miljörum
Version 1.0 2023

Inledning

Detta dokument är framtaget som en vägledning för arkitekter, projektledare, projektörer och förvaltare för ny- och ombyggnation av miljöhus och miljörum. Dokumentet innehåller framförallt vägledning om miljöhusens och miljörummens placering, övergripande utformning och dimensionering men också några punkter om förvaltning. För råd och anvisningar avseende konstruktion, materialval och tekniska system hänvisas till Partillebos Appendix bygg.

I texten har ordet ska använts då det finns ett krav i lagstiftningen eller från Partillebo medan ordet bör används som en stark rekommendation. Delar av informationen är hämtad ur Avfall Sveriges Handbok för avfallsutrymmen (2009) uppdaterad 2018 och Göteborgs Stads dokument Gör rum för miljön (2009). Partille kommuns dimensioneringsmodell för avfallsutrymmen.

Innehåll

Partillebos grundprinciper för miljöhus 5

Olika typer av avfallsutrymmen – vad påverkar valet? 5

Placering av miljöhus/miljörum 7

Transportvägar för fordon och 9 hämtningspersonal

Dimensionering och prioritering av avfalls- fraktioner 11

Avfallsbehållare 14

Miljöhusets/miljörummets utformning och funktion 16

Viktiga frågor avseende skötsel av miljöhus och miljörum 21

							
<p>JA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Matrester, råa och tillagade • Fäsk- och grönsaksrester • Äggskal • Huskällspapper och servetter • Kaffeslag och kaffefilter • Tisdad och tvättar 	<p>NEJ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tefek, finges, smus • Blior och bledor • Vätskeavfall • Isarvatten i skivmaskin • Kaffevand och kaffemalen • Gräskar och vedskä • Sand, jord, leas och gräs • Komposterade plast- och pappersbäskor 	<p>JA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontospapper • Kataloger • Reklamblad • Broschyrer • Enstaka tidningar 	<p>NEJ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kuvert • Klistre- och post-it-lappar • Plastat papper • Plastpåsar • Pappersförpackningar • Wellpapp 	<p>JA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wellpappkartong för t. ex. TV, dator, möbler 	<p>NEJ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pappersförpackningar t. ex. mjölk- och juice-påsar, pasta- och tvätt-medelskartong • Omlagspapper • Pappersbäckor 	<p>JA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ofärgade glasflaskor • Ofärgade glasburkar 	<p>NEJ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lampor • Lysrör • Fönsterglas • Dricksglas • Speglar • Keramik • Porslän
				<h2>Symbolspråkets införande</h2> <p>Kommunen är i kontakt med Avfall Sverige som svarar:</p> <p><i>"Vi har tät dialog med såväl producenter som dagligvaruhandeln som är väldigt positiva. Flera har infört och flera är på gång. Tetra Pak tex som sprider det till sina kunder. Arla trycker upp på flera förpackningar nu. Fiorella har infört liksom Tingstad. Ica planerar för att införa på vissa produkter inom kort".</i></p> 			
<p>JA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Metalllock • Kapsylor • Aluminiumfolie och former • Konservburkar • Tomma sprayflaskor 	<p>NEJ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Burkar som innehåller färg eller lim • Sprayflaskor med innehåll • Andra produkter av metall, t. ex. stekpannor och väpår av metall m.m. • Elektronik • Batterier 	<p>JA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Färgade glasflaskor • Färgade glasburkar 	<p>NEJ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lampor • Lysrör • Fönsterglas • Dricksglas • Speglar • Keramik • Porslän 				

Lagar och regler

Enligt Naturvårdsverket är Avfallsförordningen, Miljöbalkens 15 kapitel och EU:s avfallsdirektiv de grundläggande bestämmelser som styr avfallshanteringen.

EU:s avfallsdirektiv

I EU:s avfallsdirektiv artikel 10 står att ”*avfall samlas in separat och får inte blandas med annat avfall och andra material med andra egenskaper*”. Undantag kan göras om separering inte krävs för att avfallet ska kunna återvinnas, återvinningshanteringen inte har en sammanlagt positiv miljöpåverkan, det inte är tekniskt genomförbart eller om det skulle innebära ”*oskäliga ekonomiska kostnader*”.

År 2018 reviderades EU:s avfallsdirektiv från år 2008. Målet med ändringarna var bland annat ”*minskade avfallsmängder, ökad återanvändning av produkter, ökad återvinning samt en förbättrad avfallshantering*”. I avfallsdirektivet från år 2008 står att medlemsstaterna vid behov och i enlighet med avfallshierarkin, utan fara för människors hälsa och utan att skada miljön ska främja separat insamling av biologiskt avfall. I och med revideringen av avfallsdirektivet år 2018 skärptes ansvaret för separering och materialåtervinning av biologiskt avfall och datum för genomförande specificerades. Se mer info om uppdaterade regler under bilaga 1.

Producentansvar

År 1994 infördes producentansvaret av regeringen. Detta innebär att företag som sätter förpackningar på marknaden också har ansvar för att samla in och återvinna förpackningarna.²¹ Då bildade näringslivet ett materialbolag, som i sin tur bildade Förpackningsinsamlingen (FTI). Detta för att möta upp det nya kravet från regeringen.

FTI:s verksamhet finansieras av förpackningsavgifter från företag med producentansvar, intäkter från försäljning av sorterat och insamlat material och medel från pappersindustrin.

Producentansvaret gäller följande fraktioner:

- Metallförpackningar
- Plastförpackningar
- Pappersförpackningar
- Färgat glas
- Ofärgat glas

Fram till och med år 2021 låg tidningar under producentansvaret vilket innebar att producenterna genom FTI ansvarade för insamling och återvinning. Från och med år 2022 hamnade tidningar i stället under kommunalt ansvar.

Källsortering övriga fraktioner

I januari 2023 träder ”förordning 2022:1274 om producentansvar för förpackningar” i kraft. Lagen ska bidra till en enklare insamling och sortering av förpackningsavfallet. Från och med 1 januari 2024 tar kommunerna enligt denna förordning över ansvaret för insamling av hushållens förpackningsavfall. Från och med 1 januari 2026 tar kommunerna över ansvaret för insamling av förpackningsavfall ”på torg, i parker och på andra populära platser utomhus”. De fraktioner som avses är pappers-, plast-, glas- och metallförpackningar. Ansvaret för insamling av verksameters förpackningsavfall kommer dock ligga kvar producenterna. Enda undantaget är ”verksamheter vars avfallshantering är samlokaliserad med hushållens, om verksamheten har valt kommunal insamling”. Kravet på insamling från hushållen innebär att det från och med 1 januari 2024 ska finnas en fastighetsnära insamling alternativt insamling via lättillgängliga insamlingsplatser. Från och med 1 januari 2027 ska all insamling vara fastighetsnära.

Lagkrav

1. Vid framtagande av detaljplan ska särskild hänsyn tas till möjligheten att anordna avfallshantering. (Bilaga 2, J. 2 kap 6 §)
2. Ett byggnadsverk ska ha de tekniska egenskaper som är väsentliga i frågan om hushållning med avfall. (Bilaga 2, J. 8 kap 4 §)
3. Bygglov ska sökas i de fall det krävs för avfallsutrymmet. Kontakta byggnadsnämnden i berörd kommun för att få information kring huruvida det krävs bygglov alternativt anmälan. (Bilaga 2, J. 9 kap 2 §) Riktlinjer

Rekommendationer från Avfall Sverige

4. Kommunens avfallsorganisation ska kontaktas vid framtagande av detaljplan, vid projektering samt vid bygglovshantering.
5. Vid framtagande av detaljplan och vid projektering ska FTI2 eller annan representant för producenter av förpackningar och returpapper kontaktas för att diskutera utformning av fastighetsnära insamling för de fraktioner som omfattas av producentansvar.

Partillebos grundprinciper för miljöhus och miljörum

Partillebo verkar för ett hållbart samhälle genom att bygga och förvalta bostäder med långsiktig hänsyn till människor och miljö. Det gäller som princip för avfallshanteringen i Partillebos bestånd. Som boende hos Partillebo ska det vara enkelt att ta miljöansvar och miljöhusens utformning ska bidra till insikten om att det mesta går att återvinna. Därför ska vi eftersträva att våra miljöhus och miljörum ska vara:

Tillgängliga

De ska placeras längs naturliga gångstråk i våra områden. Dörren ska förses med dörrautomatik.

Effektiva

Sortering av så många avfallsfraktioner som möjligt ska erbjudas och allt avfall bör kunna lämnas på ett och samma ställe. Utrymmena ska vara flexibla för att kunna möta framtida krav på avfallshanteringen.

Trygga

Helglasad dörr, stora fönsterpartier, och god belysning ska eftersträvas för att göra det lätt att se in och ut.

Rena

Material på väggar och golv som gör utrymmena enkla att hålla rena ska användas.

Skyltning enligt Avfallssveriges skyltar och förpackningsanvisningar.

Golvbrunn ska finnas.

Avbärlarlist ska finnas.

Snygga Varje hus/rum ska formges för att kännas välkomnande och smälta in i omgivningarna.

Olika typer av avfallsutrymmen – vad påverkar valet?

Beroende på tillgång till mark, bostadsområdets utformning och ekonomin i det aktuella projektet kan tre olika typer av avfallsutrymmen väljas; Miljöhus (+5 °C), oisolerat miljöhus och miljörum. Typen av avfallsutrymme och ingående material har stor påverkan på byggkostnaden. Nedan redogörs kortfattat för förutsättningarna för de olika typerna av avfallsutrymmen:

Miljöhus (+5 °C)

Ett fristående isolerat hus med uppvärmningssystem för källsortering.

Uppvärmning under de kalla årstiderna minskar halkrisken. En temperatur på +5°C eftersträvas under de kalla årstiderna.

Kan utrustas med vatten och avlopp för att underlätta städning. Om vatten och avlopp inte finns tar städningen längre tid och kostar något mer.

Kostnaden för uppförande är väsentligt högre än för oisolerade miljöhus.

Behöver uppvärmning under de kalla årstiderna och god ventilation hela året vilket ökar driftskostnaderna.

Har oftast isolering och fuktspärr (diffusionsspärr) och riskerar fuktskador om de fryser.

2023-06-29

Oisolerat miljöhus

Ett fristående oisolerat hus för källsortering utan uppvärmningssystem.
Avsaknad av uppvärmning under de kalla årstiderna ger lägre komfort för boende och personal men lägre temperatur ger också mindre problem med lukt och flugor.

Vanligtvis utan vatten och avlopp men sommarvatten kan installeras.

Kostnaden för uppförande är väsentligt lägre än för miljöhus med uppvärmningssystem.

Har lägre driftskostnader än miljöhus med uppvärmningssystem.

Miljörum

Ett utrymme i befintlig fastighet för källsortering, oftast med uppvärmningssystem.
En bra lösning då det inte finns tillgång till mark för fristående miljöhus.

Kan ibland vara svårare att optimera placeringen så att tillgängligheten blir god både för de boende och för de som hämtar avfallet.

Den alternativa användningen av utrymmet måste beaktas när kostnaden beräknas.

I samband med att valet av avfallsutrymme görs ska det även beaktas hur man ska ta hand om grovavfall, elavfall och farligt avfall i bostadsområdet.

Placering av miljöhus/miljörum

Placeringen av miljöhus/miljörum är en avvägning mellan flera intressen som ibland kan stå i konflikt med varandra. För att åstadkomma god tillgänglighet och bra sortering ska avfallsutrymmet finnas så nära de boende som möjligt och man bör kunna lämna alla fraktioner på samma ställe. För att minimera risken för olyckor vid hämtning med sopbil ska dock avfallsutrymmet placeras så att man inte behöver köra sopbilar in på gårdarna. För att åstadkomma en bra arbetsmiljö för renhållningspersonalen ska fordonet kunna parkera i anslutning till avfallsutrymmet. Hänsyn måste också tas så att boende inte påverkas av buller, lukt och andra störningar. Avvägning mellan dessa intressen måste göras från fall till fall.

Tillgänglighet för boende

Det ska vara lätt för de boende att lämna sitt avfall. Därför bör miljöhuset/miljörummet ligga så nära bostäderna som möjligt. Avståndet mellan bostadscentré och avlämningsplats för kärll- och säckavfall bör inte överstiga 50 meter men får avgöras från fall till fall beroende på lokala förhållanden.

Miljöhuset/miljörummet ska vara anpassat till funktionshindrades behov.

Sorteringsresultaten blir bättre om alla olika fraktioner kan lämnas på samma ställe. Då uppfyller vi också de nya lagkraven. Det underlättar om även grovavfall och elavfall kan lämnas i anslutning till miljöhuset/miljörummet.

Miljöhuset/miljörummet bör placeras strategiskt längs naturliga gångstråk i bostadsområdet. Det kan vara i närheten av bilparkering eller vid gångväg till hållplats för kollektivtrafik.

Miljöhuset/miljörummet ska alltid placeras i markplan.

Störningar för omgivningen

Miljöhuset/miljörummet ska placeras, utformas och skötas så att störningar för boende och grannar undviks. Störningar kan uppkomma i form av buller, lukt och olycksrisker.

Låg temperatur minskar risken för dålig lukt och flugor. Miljöhuset/miljörummet bör därför inte placeras med stora fönsterpartier i söderläge, såvida inte solinstrålning skärmas av med förlängd takfot. Enligt Stadsbyggnadskontorets riktlinjer för bygglov bör ett miljöhus placeras minst 8 meter från bostadsfönster, balkong eller uteplats med hänsyn till lukt.

Miljöhus bör inte placeras i närheten av friskluftsintag. Arbetsmiljöaspekter och trafiksäkerhet (se även avsnittet om transportvägar)

Hämtning ska kunna utföras på ett trafiksäkert sätt. Från hämtningssynpunkt är det bättre att placera avfallsutrymmen vid infarten eller i utkanten av ett bostadsområde, så att man aldrig behöver köra in bland människor och bostäder.

Att placera miljöhus/miljörum intill lekplatser är inte lämpligt. Sopbilen drar till sig barnens uppmärksamhet och ökar risken för olyckor.

Avfallskärren ska placeras så nära sopbilens lastningsplats som möjligt eftersom kärren är tunga att dra.

Långa dragvägar för kärll bör undvikas både för att åstadkomma en bra arbetsmiljö och att undvika dragvägsavgift.

Transportvägar för fordon och hämtningspersonal

Detta avsnitt baseras på uppgifter från Avfall Sveriges handbok för avfallsutrymmen.

Tillfartsväg och vändplats för insamlings-fordon

Tillfartsvägen fram till miljöhuset/ miljörummet ska vara lättframkomlig och sikten ska vara god. Chauffören kan aldrig tvingas att ta risker eller köra på en väg som han/hon bedömer inte är framkomlig.

Det är en fördel om miljöhuset/miljörummet kan placeras så att sopbilen inte behöver vända. Backning får inte förekomma annat än i undantagsfall och aldrig på gång- och cykelvägar, i bilfria områden, intill lekplatser, bostadsentréer, skolor, förskolor eller äldreboenden.

Sopbilens storlek ställer krav på hur tillfartsvägar och vändplats utformas:

Körbanan ska vara hårdgjord och dimensionerad för minst belastningsklass 2 (BK2).

Vägen bör vara minst 5,5 meter bred om körning i båda riktningarna förekommer. Om parkering tillåts måste vägen vara bredare. Om vägen är mötesfri och det inte finns parkerade fordon kan vägen vara smalare men den bör vara minst 3,5 meter.

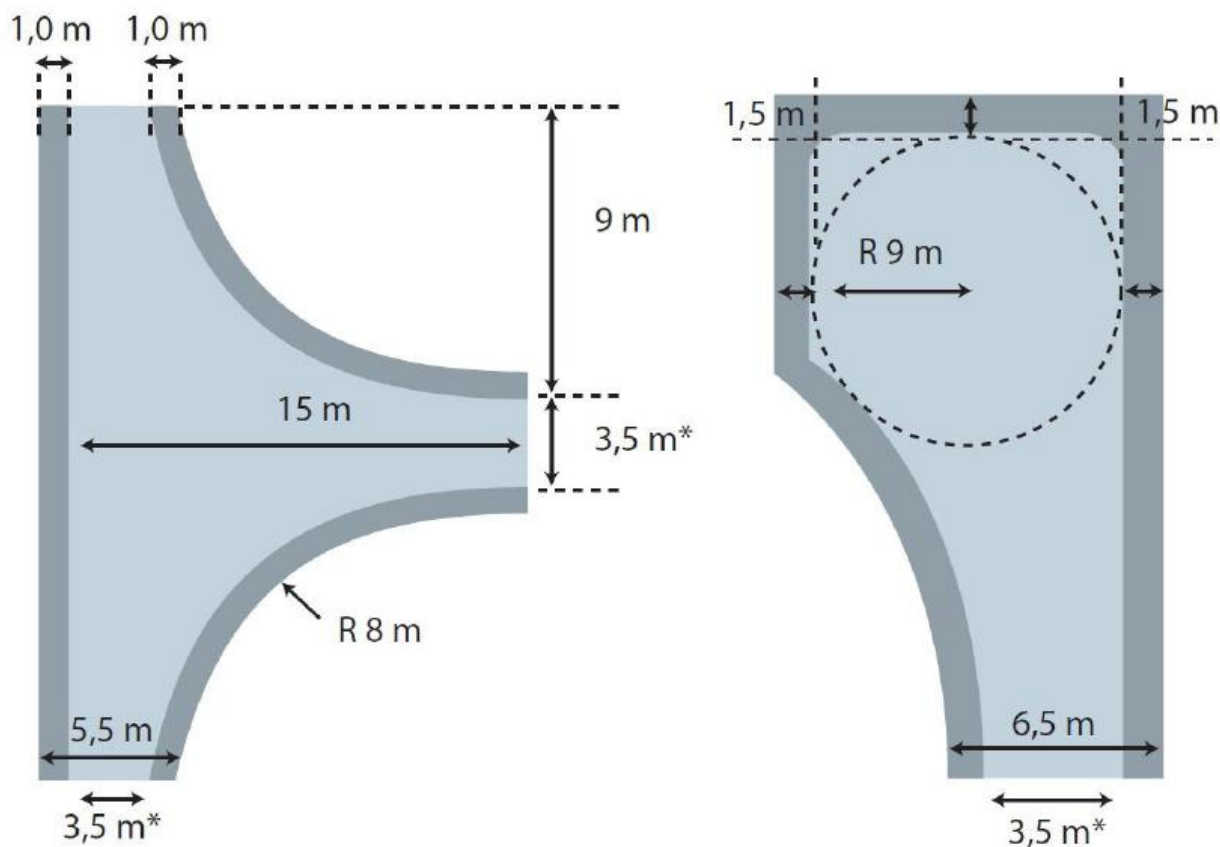
Fri höjd ska vara minst 4,7 meter året om.

Vid återvändsgata ska vändplats finnas som är dimensionerad för sopbil. Vändplatsen kan utformas som en vändplan eller trevägskorsning, se illustration.

Vändplanen ska ha en diameter av minst 18 meter med en hindersfri remsa på ytterligare 1,5 meter runt om.

Vändyta för backvändning, i form av trevägskorsning, ska vara minst 15 meter djup.

Området ska vara lätt att snöröja. Snövallar får inte inkräkta på vägbredden.

*Gäller mötesfri väg med p-förbud.

Exempel på vändplatser för sopbilar (Källa: Avfall Sveriges handbok för avfallsutrymmen)

2023-06-29

Lastningsplats

Sopbilen bör inte hindra annan trafik när den står still och avfall lastas. Platsen måste vara så stor att det finns plats att hantera kärl på platsen. Ytan ska vara plan och hårdgjord och följande mått rekommenderas: Bredd: 4,6 meter, Längd 15 meter, Fri höjd: 4,7 meter.

Gångväg mellan hämtfordon och avfallsbehållare

Vägen mellan miljöhuset/miljörummet och sopbilens lastningsplats och som används vid hämtning av kärl benämns här gångväg.

Med hänsyn till hämtningspersonalens arbetsmiljö krävs att gångvägen fram till avfallsutrymmet och avfallsbehållarna är lättframkomlig. Typen av underlag, underlagets lutning och kärlets vikt och utformning har betydelse. Följande krav och rekommendationer gäller:

Gångvägen ska vara jämn, hårdgjord, halkfri och utan trånga passager eller hinder året om. Trappsteg får inte förekomma. Gatsten bör undvikas.

Avståndet mellan hämtfordon och avfallsutrymmet ska vara så kort som möjligt. Högst 10 meter rekommenderas, mätt mellan fordonets uppställningsplats och mitten på miljöhuset/miljörummet. Maximal tillåten längd är 25 meter.

Dragvägsavgift tas ut från första metern.

Gångvägen ska vara minst 1,2 meter bred och om den ändrar riktning ska bredden där vara minst 1,35 meter.

Fri höjd bör vara minst 2,1 meter.

Gångvägen bör inte ha någon lutning. Om lutning inte kan undvikas bör den inte överstiga 1:20 för att belastningen ska vara acceptabel och får inte överstiga 1:12. Ibland kan en ramp behöva anordnas. Lutningen på rampen bör inte överstiga 1:12 och längden innan eventuellt vilplan bör inte överstiga 12 meter. Vilplanet ska vara minst 1,5 meter.

Dimensionering och prioritering av avfallsfraktioner

Vilka fraktioner ska finnas?

Partillebo eftersträvar att erbjuda sortering av så många avfallsfraktioner som möjligt i våra miljörum/miljöhus.

Följande fraktioner bör alltid finnas:

1. Matavfall
2. Restavfall
3. Tidningar och trycksaker
4. Glasförpackningar färgade
5. Glasförpackningar ofärgade
6. Metallförpackningar
7. Plastförpackningar
8. Pappersförpackningar
9. Wellpapp (kan vid utrymmesbrist sorteras tillsammans med pappersförpackningar)
10. Ljuskällor (glödlampor, lågenergilampor, LED-lampor mm)
11. Lysrör
12. Småbatterier
13. Mindre elavfall (mobiltelefoner, laddare, små leksaker etc.)

Utöver dessa fraktioner bör också större elavfall (tv- och radioapparater, hårtork, brödrost etc.) kunna lämnas. I första hand bör detta ske i närliggande utrymme, se rubriken Utrymme för grovavfall, elavfall och farligt avfall nedan, och i andra hand i miljöhuset/miljörummet. Möjligheten till insamling av stöldbegärliga fraktioner, såsom elavfall, bör värderas från fall till fall.

Av utrymmesskäl och andra praktiska orsaker är det ibland inte möjligt att erbjuda sortering av samtliga fraktioner. I ett sådant fall är det fraktionerna 3–9 som bör prioriteras ned, eftersom det finns ett offentligt insamlingssystem för förpackningar och tidningar. Det bör dock kontrolleras var närmsta återvinningsstation för dessa fraktioner finns så att avståndet är rimligt. Framtida krav på avfallshanteringen kan innebära att fler fraktioner kan komma att behöva sorteras i miljöhuset/ miljörummet. T.ex. kan det bli aktuellt att sortera även kläder/textilier, matfett och föremål för återbruk. Miljöhuset/ miljörummet bör vara väl tilltaget och flexibelt för att kunna svara mot framtida krav.

Utrymme för grovavfall, elavfall och farligt avfall

Grovavfall ska antingen samlas in i särskilda grovavfallsrum eller i containrar som regelbundet ställs ut i bostadsområdet. Även större elavfall bör samlas in i grovavfallsrum, till exempel i elhäckar. Mindre elavfall bör däremot samlas in i miljöhuset/miljörummet eftersom sådana produkter annars lätt slängs bland restavfallet. Det är en fördel om grovavfallsrummet ligger i anslutning till miljöhuset/miljörummet och det

är viktigt att information om var det ligger och vad man kan lämna där finns i miljöhuset/miljörummet. Ett lättillgängligt grovavfallsrum minskar risken att grovavfall ”breder ut sig” på golvet i miljöhuset/miljörummet.

Utrymme för grovavfall och elavfall ska uppfylla samma krav och rekommendationer som övriga avfallsutrymmen.

För farligt avfall, såsom färgrester, lösningsmedel och kemikalier, hänvisas hyresgästerna huvudsakligen till kommunens miljöstationer, Farligt avfall-bilen och återvinningscentraler och Partillebo tillhandahåller generellt inte utrymmen där hyresgästerna kan lämna detta. Partillebos personal bör dock kunna ta emot farligt avfall om behov uppstår. Överlämnande bör då ske personligen och förvaring bör ske i ett låsbart, brandsäkert, invallat plåtskåp. Barn ska inte ha möjlighet att komma åt det farliga avfallet.

För att minska antalet transporter av ljuskällor, lysrör, småbatterier och mindre elavfall bör det också finnas utrymmen i bostadsområdet där dessa fraktioner kan mellanlagras i större behållare. Transport av avfallet från miljöhus/miljörum sköts vanligtvis av avfallsentreprenören.

2023-06-29

Avfallsmängder och dimensionering

Hur stort ett miljöhus/miljörum behöver vara beror på antal och typ av hushåll, avfallsmängder, hämtningsintervall och i vilken utsträckning avfallet källsorteras. Vid dimensionering av ett nytt miljöhus/miljörum är det viktigt att väga kostnaderna för utrymmet mot hämtningsfrekvensen för de olika fraktionerna.

För att minska kostnaderna för hämtning och antalet transporter bör hämtning av avfall inte behöva ske oftare än en gång per vecka.

Mängden avfall som behöver hämtas kan variera stort, det finns inga normalhushåll. I bostadsområden med många barnfamiljer blir avfallsmängderna större än om det finns fler pensionärer i området. Eftersom både sammansättningen av hyresgäster och konsumtionsmönstren förändras över tid är det svårt att ange exakta siffror som gäller år efter år.

Vid dimensionering av miljöhus/ miljörum måste man ge möjlighet till flexibilitet eftersom mängderna ibland kan avvika från det som anses ”normalt”. Ta hellre till för mycket än för lite. Tomma kärl kan alltid plockas bort men det är svårt att få plats med fler kärl än planerat, om utrymmet är begränsat.

De mängder som anges i tabellen nedan bygger huvudsakligen på siffror från Avfall Sverige och bör användas som vägledning vid dimensionering. För ljuskällor, elektronik, batterier och grovavfall finns inga tillgängliga uppgifter om vilka mängder som genereras.

Förslag på rutiner för förvaltningen

Rutiner för avfallshanteringen ute i verksamheterna

- Årligen informera om avfallshanteringen i deras område; vad som finns i avfallsrummet, hur det sköts, kostnad för avfallshanteringen, ansvarsfördelning.
- Uppföljning av avfallsabonnemang där kärlfyllnad kontrolleras t.ex. en gång om året för att säkerställa att man har rätt antal kärl i abonnemanget.
- Skapa städ- och tvätt rutiner, detta för att öka viljan att källsortera (om det är rent och fräscht är det trevligare). Extra viktigt i trånga avfallsutrymmen då det snabbt blir stökigt på grund av utrymmesbristen och då sorteras det sämre.
- Skapa rutin för uppsägning och pausning av abonnemang vid större renoveringar, ändring av verksamhet i lokalerna eller när verksamheter läggs ner.

Skapa rutiner hur verksamheter skall hantera sina avfallsrum och kommunicera detta både med fastighetstekniker och verksamhetsansvarig (t.ex. rektor på skola).
Ovan punkter kan läggas in i serviceteknikernas arbetsrundor.

Bilagor och Övrigt!

Bilaga 1.

Artikel från [Klimat- och näringslivsdepartementet](#)

Nya förbättrade regler om förpackningsinsamlingen

Publicerad 05 juli 2022

Regeringen har beslutat om nya regler som gör det enklare för hushåll och verksamheter att sortera sitt förpackningsavfall. Det nya systemet innebär nya roller för kommuner och producenter.

Enklare insamling och sortering av förpackningar för hushåll och verksamheter gör att producenterna kan återvinna mer avfall, och bidrar i sin tur till en mer resurseffektiv hantering av avfall. Det bidrar också till den gröna omställningen eftersom behovet av nya råvaror blir mindre och gör att koldioxidutsläppen minskar.

Nedan följer en översiktlig beskrivning av det nya regelverket. För fullständig reglering hänvisas till förordningen om producentansvar för förpackningar och avfallsförordningen med flera förordningar.

Producenternas operationella och finansiella ansvar

2023-06-29

I producentansvaret ligger att producenterna ska stå för kostnaderna för en effektiv insamling och behandling av förpackningsavfallet. I och med att kommunerna nu ges ansvar för insamlingen av hushållens förpackningsavfall, samt för insamling på torg, i parker och på andra populära platser utomhus, regleras också att kommunerna ska få ersättning för sitt insamlingsarbete. Naturvårdsverket kommer att ta fram föreskrifter med beräkningsgrunderna. Myndigheten kommer att besluta om den ersättning som varje kommun har rätt till och debitera producenterna kvartalsvis.

Den ersättning som en kommun får för hanteringen av förpackningsavfallet från producentansvarsorganisationerna ska räknas av från renhållningsavgiften. Om en enskild kommun trots allt inte skulle få ersättning och kostnader att gå ihop kan de ta ut en eventuell mellanskillnad mellan faktiska kostnader och den ersättning som betalats av producentansvarsorganisationerna via renhållningsavgiften. Det bör dock enbart bli fråga om små mellanskillnader då utgångspunkten är att kommunernas kostnader ska ersättas.

Producenterna har via producentansvarsorganisationerna kvar det operationella ansvaret för verksamheternas förpackningsavfall.

Prövning av producentansvarsorganisationer

De nya bestämmelserna innebär att alla producenter av förpackningar ska anlita eller tillhandahålla en producentansvarsorganisation. En producentansvarsorganisation är en aktör som en producent har anlitat för att fullgöra producentansvaret. Producentansvarsorganisationernas verksamhet ska prövas av Naturvårdsverket och de får ett godkännande om de uppfyller kraven i förordningen. Kraven utgår från minimikraven i EU:s avfallsdirektiv, men innefattar även ett krav som innebär att intäkterna bara får användas för verksamhet som har samband med organisationens skyldigheter enligt förordningen eller annan författning eller för att betala tillbaka ett eventuellt överskott till producenterna.

2023-06-29

Ansökan om godkännande av en producentansvarsorganisation ska lämnas in senast den 31 mars året innan verksamheten ska påbörjas, första gången senast den 31 mars 2023. Naturvårdsverket ska besluta om godkännande senast den 31 oktober för att gälla för en producentansvarsorganisation nästkommande kalenderår.

Insamling av förpackningsavfall från hushållen

De nya bestämmelserna innebär att kommunerna tar över det operationella ansvaret för insamlingen av förpackningsavfall, och för information till hushållen om förebyggande och sortering av förpackningsavfall. Idag sköts insamlingen av producenterna. Ansvarsövergången sker den 1 januari 2024.

Senast den 1 januari 2027 ska fastighetsnära insamling vara införd för hushållen. De vanligast förekommande förpackningsslagen (papper, plast, metall och glas) ska alltid samlas in fastighetsnära. Skrymmande förpackningar av papper och plast ska samlas in på lättillgängliga insamlingsplatser och övriga förpackningsmaterial (trä, keramik, textil o. dyl.) på kommunens återvinningscentral (ÅVC). Vidare föreslås att kommunen måste ta emot alla förpackningsmaterial på en ÅVC.

Insamlingen ska vara gratis för hushållen. Kommunerna ska ersättas för sina kostnader av producenterna. Ersättningen kommer att bestämmas utifrån föreskrifter som Naturvårdsverket kommer att meddela.

Insamling av förpackningsavfall från verksamheter

Alla verksamheter ges ansvar att hantera sitt förpackningsavfall. Den producentansvarsorganisation som har störst marknadsandel blir från och med den 1 januari 2024 skyldig att ordna mottagningsplatser för förpackningsavfall från verksamheter. Den producentansvarsorganisationen är även ansvarig för att informera verksamheterna. Utbyggnaden av mottagningsplatserna ska vara färdig den 1 januari 2026.

Verksamheter ska kunna lämna sitt avfall på en mottagningsstation i sin kommun utan avgift, oavsett volym och frekvens. Avfallet ska

2023-06-29

därefter fördelas till producentansvarsorganisationerna utifrån marknadsandel. Övriga producentansvarsorganisationer, dvs. de som inte är störst, ska ersätta den största producentansvarsorganisationen för skäliga kostnader utifrån en nyligen införd bestämmelse i miljöbalken.

De verksamheter vars avfallshantering är samlokaliserade med hushållen, dvs. verksamheter som tillsammans med hushåll använder behållare och andra anordningar tillsammans med hushåll för hantering av avfall på, eller i anslutning till, en fastighet, får möjlighet att välja kommunen som ansvarig för insamlingen av förpackningsavfallet. Det valet görs genom en anmälan till kommunen vid den tidpunkt som kommunen bestämmer i kommunala föreskrifter.

Verksamheterna kan också lämna sina förpackningar eller sitt förpackningsavfall till s.k. marknadsdrivna system för återanvändning eller materialåtervinning.